

Ο μύθος του Ίκαρου και η connection economy (Η οικονομία της σύνδεσης)

(Σε ασύνδετο σχήμα)

Γράφει ο
Βύρων Τομάζος
Μηχανολόγος,
Απόφοιτος Πολυτεχνείου
Μονάχου
e-mail: btomazos@gmail.com

Όλοι γνωρίζουμε τον μύθο του Ίκαρου. Ο Ίκαρος και ο πατέρας του Δαίδαλος που ήταν τεχνίτης, φυλακίστηκαν στον Λαβύρινθο τιμωρημένοι για τη βοήθεια που πρόσφερε ο Δαίδαλος στη βασίλισσα Πασιφάη και στην Αριάδνη, την κόρη του Μίνωα. Ο Δαίδαλος κατασκεύασε μία συστοιχία φτερών για τον εαυτό του και τον γιο του, τα στερέωσε με κεριά στους ώμους τους και δραπετεύσαν. Ο Δαίδαλος προειδοποίησε τον Ίκαρο να μην πετάξει πολύ ψηλά κοντά στον ήλιο. Ο Ίκαρος παράκουσε, πέταξε πολύ ψηλά, το κεριά έλιωσε, τα φτερά καταστράφηκαν και ο αγαπημένος γιος του Δαίδαλου έπεσε στη θάλασσα και πνίγηκε. Το δίδαγμα αυτού του μύθου είναι «Μην παρακούτε τον βασιλιά, μην παρακούτε τον πατέρα σας, μη φαντάζεστε ότι είστε καλύτεροι από αυτό που είστε και πάνω απ' όλα μην πιστεύετε ότι έχετε την ικανότητα να κάνετε ό,τι μπορεί να κάνει ένας θεός». Το μέρος του μύθου που δεν μας είπαν, είναι ότι ο Δαίδαλος εκτός από το να μην πάει πολύ ψηλά, κοντά στον ήλιο, έδωσε εντολή στον γιο του να μην κατέβει και πολύ χαμηλά, κοντά στη θάλασσα, επειδή το νερό θα κατέστρεφε τα φτερά του. **Δηλαδή με άλλα λόγια τού έδωσε εντολή να μείνει σε ένα πλαίσιο.**

Επέλεξα αυτό το θέμα γιατί μετά από 2500 χρόνια πάλι η επιστήμη, ακόμα και σήμερα, αναζητά μύθους από την αρχαία Ελλάδα για να εκφράσει και να πλαισιώσει έννοιες και θεωρίες, όπως αυτή της θεωρίας της connection economy, που είναι από τις πιο καινοτόμες ιδέες της εποχής μας.

Οι παλαιοί κανόνες: Παιξε εκ του ασφαλούς (play it safe), μείνε στη ζώνη άνεσής σου (comfort zone). Βρες μία εταιρεία, μία δουλειά, ένα σύστημα κανόνων, ακολούθα το και επέμνε σε αυτό. Κράτα το κεφάλι κάτω, μην ξεχωρίζεις, μην πετάς πολύ ψηλά, κοντά στον ήλιο...

Η νέα αλήθεια: Είναι καλύτερα να μετανιώσεις για κάτι που έκανες, παρά για κάτι που δίστασες να κάνεις. Πέτα ψηλότερα από ποτέ, κοίτα το δάσος και όχι το δέντρο. **Συνειδητοποίησε ότι η μοντέρνα οικονομία θα επιβραβεύσει την τέχνη και όχι τη συμμόρφωση.** Πίστεψε ότι η πραγματική καινοτομία επενδύει στην εμπιστοσύνη, την πρωτοτυπία, την ηγετική ικανότητα και σε ιστορίες που αξίζουν να διαδοθούν. Υπάρχουν πολλά επιχειρήματα που συνηγορούν στο γιατί πρέπει να αντιμετωπίσουμε τη δουλειά μας σαν τέχνη.

Δες τη δουλειά σου όπως ένας καλλιτέχνης, εννοώντας ότι τα χαρακτηριστικά του καλλιτέχνη είναι οι αρχές που ακολουθεί. Κάθετα μόνος και ήσυχος, μαθαίνει κάτι νέο χωρίς προφανές πρακτικό όφελος, ψάχνει άτομα για θαρραλέα ανάδραση, αγνοεί ό,τι ακούει από το πλήθος (πολύτιμος η γνώμη των ειδικών, αμελητέα η γνώμη των πολλών, Αριστοτέλης). Περνάει χρόνο ενθαρρύνοντας άλλους καλλιτέχνες, διδάσκει με πρόθεση να φέρει την αλλαγή, μεταδίδει κάτι που δημιούργησε, που επιβεβαιώνει την τέχνη και όχι τη συμμόρφωση. Οι αληθινοί καινοτόμοι επικεντρώνονται στην πρωτοτυπία, την εμπιστοσύνη, την πρωτοπορία και στις ιστορίες που συμβαίνουν γύρω τους. Η νέα ιδέα είναι πώς να αντιμετωπίσετε το έργο σας σαν τέχνη.

Η τέχνη δεν είναι γονίδιο ούτε συγκεκριμένο ταλέντο, είναι μια στάση που μπορεί να υιοθετήσει όποιος έχει ένα όραμα που

οι άλλοι δεν έχουν και έχει και τα κότσια να κάνει κάτι γι' αυτό. Ο Steve Jobs ήταν καλλιτέχνης. Επίσης ο Henry Ford και ο Martin Luther King ήταν καλλιτέχνες, όπως και πολλοί άλλοι. Το να δουλεύεις σαν καλλιτέχνης σημαίνει ότι επενδύεις στα πράγματα που αξίζουν, τη δημιουργικότητα, τη συναισθηματική εργασία και επιπλέον ότι έχεις θάρρος, τόλμη και αντοχή. Το μονοπάτι του καλλιτέχνη δεν είναι για τους δειλούς αλλά για αυτούς που μπορούν να ξενασηκωθούν, να ξεχωρίσουν και να κάνουν τη διαφορά. Είναι η κατάληψη του νέου εδάφους χωρίς χάρτη... Οι μύθοι υπάρχουν για να πλησιάζουμε το θεϊκό και να επιτυγχάνουμε το καλύτερο.

Η βιομηχανική εποχή, αυτή που καθιέρωσε την εκπαίδευσή μας, την εργασία, την οικονομία και τις προσδοκίες μας πεθαίνει ταχύτερα απ' ό,τι οι περισσότεροι από μας περίμεναν και αυτό προκαλεί ανθρωπινό πόνο, αναποφασιστικότητα και φόβο. Η προπαγάνδα στη βιομηχανική εποχή έχει δημιουργήσει γενιές που πιστεύουν ότι η συνεχής υπακοή στον ισχυρό είναι μέρος της ταυτότητάς μας.

Η προπαγάνδα εξυμνεί όσους βρίσκονται στην εξουσία και μας προτρέπει να συμμορφωθούμε με τις επιτυχίες τους. **Οι στόχοι αλλάζουν. Επιτυχία δεν είναι να είσαι στιγμιαία δημοφιλής στη μάζα, αλλά να τους λείπεις όταν έχεις φύγει,** γιατί έχεις κάνει σοβαρή δουλειά σε αυτό που επέλεξες. Το παλιό σύστημα σε έκανε δημοφιλή για να ταιριάξεις. Το νέο σου δίνει την ευκαιρία να ξεχωρίσεις. Ένας καλλιτέχνης είναι αυτός που χρησιμοποιεί γενναιότητα, διορατικότητα, δημιουργικότητα και τόλμη για να αμφισβητεί το κατεστημένο.

Η connection economy ανταμείβει τους ηγέτες, πρωτοπόρους και επαναστάτες. Το διαδίκτυο είναι μία "μηχανή" σύνδεσης και καθένας μας με ένα φορητό υπολογιστή, με ένα smartphone μπορεί να συνδεθεί, π.χ. περίπου 700 εκατομμύρια Κινέζοι έχουν smartphone και κάνουν σχεδόν όλες τις δουλειές τους μέσα από αυτό, έτσι έχει μειωθεί πάρα πολύ η κυκλοφορία του χρήματος και φυσικά η φοροδιαφυγή. Αυτές οι συνδέσεις φέρνουν τον κόσμο άνω κάτω. Η connection economy έχει σχετικοποιήσει τις ικανότητες γιατί για ό,τι και να δουλεύεις σίγουρα και κάποιος άλλος στον πλανήτη δουλεύει γι' αυτό και έχει αντικαταστήσει τις ικανότητες με την ακόρεστη επιθυμία για πράγματα που είναι νέα, πραγματικά και σημαντικά. Ο καπιταλισμός διαμόρφωσε τον κόσμο και αύξησε το βιοτικό επίπεδο για τα καλά. Στην Κίνα από εκεί που ζούσαν με μια χούφτα ρύζι στον νότο και ένα καρβέλι ψωμί στον βορρά, σχεδόν οι μισοί Κινέζοι πλέον έχουν smartphones.

Η αλήθεια είναι ότι ένα μεγάλο μέρος των παραγγελιών σε smartphones το προώθησε η κυβέρνηση της Κίνας για να εξαλείψει τη φοροδιαφυγή. Καλή ιδέα και για εμάς γιατί και στη σημερινή εποχή η φοροδιαφυγή παραμένει μεγάλο καρκίνωμα.

Ειδικά οι μεγάλες πολυεθνικές (για τους συντρόφους φαίνε για τα πάντα, για όλα φαίνε οι Αμερικάνοι ή όπως λέμε και στη Χίο όλα τα στραβά ψωμιά της στραβής πινακωτής...) που είναι αρκετά ισχυρές και κερδοφόρες ενώ μπορούν να ενεργούν σαν γαλαζοαίματοι με διατάγματα και βασιλικές αποφάσεις, πετυχαίνουν τα πάντα με τη διαφήμιση και την άσκηση πίεσης, πολλές φορές με αθέμιτα μέσα, π.χ. προσφέροντας ένα τεράστιο ποσό χειραγωγούν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, καθώς και αυτά συχνά ανήκουν στο ίδιο στρατόπεδο, όπως και οι οργανωμένες "θρησκείες", ο αθλητισμός κ.λπ.

Η σημερινή πρόκληση είναι να επωφεληθούμε από αυτή τη χρονική στιγμή, που η σύνδεση είναι εύκολο να βρεθεί και να αξιοποιηθεί περισσότερο από ποτέ. Όπως προαναφέραμε η βιομηχανική εποχή εξασθενεί, πρέπει να ψάξουμε τις δεξιότητες και τη στάση μας, να πετύχουμε στη συνδεδεμένη οικονομία, γιατί το μοντέλο keep your head down (κράτα σκυμμένο το κεφάλι) δεν λειτουργεί πλέον. **Πρέπει να μάθουμε πώς να αξιοποιούμε τις νέες αρετές. Θα έλεγα την ανάληψη του κινδύνου, της ανυπακοής, της γενναιότητας για να ξεχωρίσουμε και να κατακτήσουμε μία επιτυχημένη θέση στην**

οικονομία. Φυσικά δεν εννοώ να στραφούμε ολοκληρωτικά ενάντια στο κατεστημένο και να γίνουμε αναρχικοί. Εννοώ να το αμφισβητήσουμε με σύνεση και επιχειρήματα. Επηρεασμένοι από την εκπαίδευσή μας βαλτώνουμε σε χαμηλές προσδοκίες και μικρά όνειρα και επιφυλάσσουμε για τους εαυτούς μας λιγότερα απ' όσα είμαστε ικανοί να πετύχουμε. Είμαστε τόσο εμμονικοί με τον κίνδυνο που προσπαθούμε να ανταλλάξουμε οτιδήποτε για να τον αποφύγουμε, αλλά για να πετύχεις κάτι πάντα υπάρχει ρίσκο. Με άλλα λόγια στη σημερινή κατάσταση το να κάνεις τη δουλειά σου όπως ένας καλλιτέχνης αντικατοπτρίζει τη ζώνη ασφαλείας. Η βιομηχανική εποχή συνδεόταν με τη σπανιότητα, η connection economy αποδέχεται την αφθονία, έχουμε πληθώρα επιλογών αφθονίας, που σημαίνει ότι έχεις τη φωνή να ελέγξεις την εξουσία και τα κότσια να παρουσιαστείς και να μιλήσεις.

Αν η τέχνη σας αποτύχει, κάντε καλύτερη τέχνη. Η βιομηχανική εποχή χρησιμοποιεί τον έλεγχο, αξιοποιεί το εσωτερικό κίνητρο και προτάσσει την έγκριση ως όπλο για την επιβολή συμμόρφωσης. Για να κάνετε τέχνη πρέπει να αφαιρέσετε αυτά τα τρία εξωτερικά στοιχεία: έλεγχος, κίνητρο και έγκριση. Έλεγχος, γιατί ο εξωτερικός έλεγχος είναι το εργοστάσιο. Κίνητρο, επειδή δεν βασίζεστε στα εξωτερικά κίνητρα για να είστε ο καλύτερος εαυτός σας. Τότε θα έχετε παραχωρήσει την ευθύνη και την εξουσία σε κάποιον άλλον. Έγκριση, επειδή τα κριτήρια του πλήθους είναι σχεδόν πάντα λανθασμένα -το πλήθος που θέλει ψωμί και τσίρκο- μπορείς να τα πας καλύτερα από το πλήθος.

Όπως θα έχετε παρατηρήσει στα τελευταία μου άρθρα ασχολούμαι με το τι μας επιφυλάσσει το άμεσο μέλλον και πώς πρέπει να το αντιμετωπίσουμε και ειδικότερα οι νέοι. Όσο πιο προετοιμασμένοι είμαστε, τόσο πιο αποδοτικά θα αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις. Γεγονός είναι ότι το ποτάμι, όπως έγραψα και στο προηγούμενο άρθρο μου, έρχεται κατά πάνω μας και γι' αυτό είναι σκόπιμο να το αντιμετωπίσουμε με ψυχραιμία, νηφαλιότητα αλλά και πολλή δουλειά.

Δυστυχώς ενώ υπάρχει η comfort zone και ίσως πιο επηξημένη τώρα, αναζητούμε και θεωρούμε βασικά και αυτονόητα πολλά πράγματα τα οποία στο παρελθόν θεωρούσαμε υπερβολές και πολυτέλεια. Όμως η safety zone μεταβάλλεται, αλλάζει και πρέπει να συντονίζεται με την comfort zone.

Αξιοσημείωτο είναι ότι ενώ οι νέοι της εποχής μας γεννήθηκαν με πολύ περισσότερα από ό,τι είχαμε εμείς (να υπενθυμίσω πως μετά την κατοχή πολλά παιδιά φορούσαν παπούτσια για πρώτη φορά στα δώδεκα τους χρόνια) εντούτοις έχουν την ατυχία ή ευτυχία να γεννηθούν στην εποχή της connection economy. Τότε υπήρχε η comfort zone πλαισιωμένη με τα λίγα που υπήρχαν. Σήμερα οι νέοι, ενώ έχουν αρκετά πράγματα, εν τούτοις η connection economy τους θέτει σε συνεχή εγρήγορση και συνεχή επιτήρηση της safety zone, η οποία τους κρατάει όπως λέει ο λαός "συνεχώς στην πρίζα" πράγμα που το θεωρώ πολύ αρνητικό. Στη βιομηχανική εποχή όταν κανείς πήγαινε καλά στη δουλειά του του έλεγαν μπράβο, keep walking· τώρα στην connection economy θα του λένε μπράβο, αλλά keep jogging...

Πάρε ρίσκα, θα σε κάνουν πιο δημιουργικό και θα σου δώσουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση. Ακόμα και αν αποτύχεις μερικές φορές σήκω και προσπάθησε ξανά. Βγες από τη comfort zone σου, δούλεψε σαν καλλιτέχνης θα βρεις την πραγματική ευτυχία που δίνει η αυτοπεποίθηση.

Σε ό,τι αφορά εμάς τους Έλληνες επιμένω ότι θα βρούμε πάλι "την περπατησιά" μας, τις ισορροπίες μας, θα μας βοηθήσουν σε αυτό το βιοκλίμα, τα ουζάκια, η ταβέρνα, η νοσοτροπία μας.